

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrt " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravišтво je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaila:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat
5 " " " " 2krat
4 " " " " 3krat
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Volitve na Hrvatskem in Slovenci.

Čez nekoliko dni (16. maja) bodo na Hrvatskem volitve. Važne so prvič za Hrvatsko samo, v drugi vrsti pa nič menj za vse Jugoslawenstvo, torej tudi za nas Slovence, ker kakor je Srbija na balkanskem polotoku ono središče, okolo kterega se morajo mnogobrojni turški Slaveni ujediniti, tako ima Hrvatska po svoji zgodovini, po svoji veljavi in po naturnem položaji nálog, v bodočnosti postati ona točka, okolo ktere se bodo morali grupirati avstrijski jugoslaveni, to je: vojna granica, Dalmacija in Slovenija.

Magjarom je bilo posrečilo se pred tremi leti Hrvatoma s surovo silo, z goljufijo in z enacim azijskim orožjem vlado uriniti, ktera si je bila za nalog postavila, Hrvatoma vzeti vso slavensko čut in iz Hrvatske napraviti polagano samo večjo magjarsko županijo. Čudili smo se tedaj mi Slovenci, ki smo v spominu imeli, kako hrabro in vrolo so se svoje pravice držali Hrvati l. 1848, potem 1861 in l. 1865, in nismo mogli brzo razumeti, kako je Andrašijev hlapec — zoprno je že to ime imenovati — Rauch mogel narodno stranko tako mahom udušiti, da smo videči, kako je naenkrat na videz narodne slavenske stranke kar zmanjkalo, obupali skoro, da bi Hrvatska v desetini let mogla pripomoči v kolu Slavenov, ki se v monarhiji za boljše slavensko bodočnost boré.

Ali kmalu smo videli, kako se je pod nezasišanim terorizmom hrabro in neustrašno vzdignil med Hrvati stari duh, kako je iz dežele prognano narodno novinarstvo iskalo na tujem (na Dunaji) pribežališča, od koder se je iz znanega „N. Pozora“ glas razlegal in Hrvate zopet dvigal na staro pravo slavensko pot.

A i tu je edinega budnika dosegla kruta magjarska roka. Ker je „Pozor“ izhajal v Cislajtani, torej v „auslandu“ za Hrvatsko, odzvel mu je Rauch pravico poštne ekspedicije po Hrvatskem. Tako je bil edini narodni list uničen in zopet smo mislili, da so zdaj zavezana usta narodni stranki, ktera je po izstopu male narodne manjine popolnem obmolnila. A hrvatski patrijoti niso mirovali. Dva moža narodne stranke, vrednik Miškatovič in od Raucha odstavljeni veliki župan, po prvotnem rodu slovenske krvi mož, Ivan Vončina, sta šla v vojaško granico in tam v Sisku začela izdajati list „Zatočnik“, prvi hrvatski list tam, kar granica obstoji. Tudi tu bi bili Magjari časopis radi ubili. Ali niso mogli. Kajti z istim uzrokom kakor bečkemu „Pozoru“ niso mogle poštne odtegniti mu, ker to, da je granica za Hrvatsko — inozemstvo „ausland“, se vendar niso upali narodu trditi, kajti vsi zakoni in vsa tradicija ter zgodovina govore tako, da je granica, dasi še odločena od Hrvatske, vendar del trojedne kraljevine.

In tako je „Zatočnik“ v Sisku, kjer se stakate slovenska Sava in Kulpa, zastavil oni kolek, s kterim je dvignil in strmoglavil hrvatskega naroda največjo pijavko Raucha. Magjari so bili prisiljeni tega hlapca odpustiti. Andraš ga ni rad, ali — kakor iz najboljšega vira vemo — moral ga je; ko se je namreč pred sodnijo izkazalo, da je v lonjskopoljski stvari varal, rekli so nekteri avstrijski dvorski tajni svetovalci v cesarskem posvetovanji, da ako krona Raucha ne izpodi, oni svoje tajno svetovalstvo položé. Tako je Rauch pal.

Mislimo, da se Hrvatje ne motijo v tem, da ko bi se jim ne bilo posrečilo Rauchu lumparijo dokazati, ne bi ga bili izpodkopali, in njegova neslišana brezob-

zirna energija bi bila še dolgo magjaronstvo po konci držala. Drugi Rauch pak se težko dobi, tako tudi Bedeković, novi ban, in njegov „factotum“ Šuhaj, moreta biti le slaba učenca. Da sta to, kaže njih in Magjarov spodletelo prizadevanje pred volitvami narodni stranki časopis uničiti. S pravedami obloženi „Zatočnik“ je na magjarsko povelje ustavljen, a ni se moglo preprečiti, da je brzo njegovo mesto zastopil „Branik.“

Ali segnimo nazaj. Kako je bilo mogoče, da so Hrvati bili teko „sijajno“ pri Rauchovih volitvah propali? Razen terorizma je še drug vzrok. Oni imajo dobro, pošteno narodno inteligencijo, ali prosti narod so prej (in morda še zdaj) preveč zanemarjali. Mi Slovenci, ko smo se zaveli, videli smo, kako nam je naše mestno izobraženstvo skoro po večini odtujeno. Ozrli smo se v máso naroda. Naši mali časopisi so pisali za ljudstvo, naši agitatorji so se vrgli v prosti narod. Vsak izobraženec je razširjal prej „Novice“ in knjige društva sv. Mohora. Tako smo do tega prišli, da so do zdaj naši vroli slovenski kmetje lepo soglasno narodno volili, in se niso dali zapeljati od narodnih nasprotnikov. V tem, v političnem izobraževanju prostega naroda nam Slovencem Hrvati in drugi Jugoslaveni priznavajo veliko prednost. Mi tega ne spominjamo, da bi se prevzetovali, nego želeč, da tudi Hrvati tega najvažnejega političnega polja ne bodo zanemarjali. Da so ga do zdaj, to sprevidajo, in spoznanje je prvi korak k popravku. Potem ban Bedeković ne bode mogel Andrašiju reči, kakor je rekel: hrvatska intelegencija je vsa proti nam, a hrvatski narod je za nas.

A zdaj se je tudi narod probudil. Posebno v hrvatskem Primorju in ob nekterih mestih je boljše postalo. Sprevideli so ljudje laži, s kterimi so jih plačani magjaroni pred tremi leti prevarili obetajoč jim: kako bodo od Magjarov vse stare pravice dobili, kako bo tabak cenó, itd.

Pri prihodnjih volitvah sicer — ni gotovo, da bi narodna stranka imela večino. A to je gotovo, da bode, ako ne v večini, gotovo v tako močni, tako zdatni manjini, da hrvatski sabor ne bode mogel nič proti njej, sosebno še zaradi tega ne, ker narodna stranka hrvatska ima najboljše glave, najboljše kapacitete, magjaronska pak razen kacega Šuhaja skoro same figure. Poroča se nam pa, da zdaj stvari za narodno stranko povsod dobro stojé in tega se mi in z nami gotovo vsi Slovenci veselimo.

Ako gori pravimo, da ni gotovo, ka narodna stranka zmaga, imamo dva uzroka. Prvi je že naveden, t. j. da prosti narod ni dosti politično vzbujen. Drugi pa leži v volilnem od Raucha oktroiranem zakonu samem. Ta zakon je najfevdalnejši izmed vseh dežel monarhije. Izbranih narodnih zastopnikov je namreč samo 67, virilnih glasov magnatov in taci, ki imajo brez vse volitve pravico v zboru biti in glasovati, pa celih 55!

To se ve, da so nekteri teh virilnih glasov tudi narodni in nekteri navadne mevže, ki vselej z večino potegnejo. Pravi narodni poslanci imajo res vse eno prevago, ali toliko teh plemiških glasov ne more koristno biti. Sosebno zato ne, ker so hrvatski plemiči po večini magjaroni, kar je naravno, kajti le fevdalni aristokratični Magjar, ne pa demokratični značaj slavenski jim more njih stanovske privilegije ohraniti. K temu še pride, da posebno v Slavoniji ni še popolnoma odpravljena odvisnost kmeta od plemenitaša. Še zmerom je kmet s pašniki, z gozdi, s poljem itd. navezan

na graščaka, ali mu je pa zadolžen; torej ga slavonski plemenitaši lahko rabijo in mnogi izbira poslanca po njih ukazu.

Po vsem tem lahko sodimo, da ni mala stvar, ako tem velikim zaprekam kljubu narodna stranka zmaga. Da se to ne bi zgodilo, boji se magjarska vlada strašno. Volilne komisije je sestavila iz samih svojih slug, v svojem časopisji obeta vse, vse, samo prosi opozicijo, naj za bogá na „nagodbi“, hrvatsko-magjarskem „ausgleichu“, nič ne podira, da-si sme na njegovi podlogi dalje zidati. A to moledovanje je zastoj.

Pisec prvega članka v št. 46. nima prav, če drugače sodi in piše „o Hrvatih, kteri se zdaj z nova prepuščajo magjarskemu gospodstvu.“ Tega ni nikjer videti. Istina je, da se tirja „revizija nagodbe“ z Magjari. A to za to, ker Hrvati, t. j. večina hrvatskih politikov **za zdaj** ne vidi drugega praktičnega pota, po kterem je česa doseči. Ona misli, da nikakor ne sme naroda vladi prepustiti, ki ga demoralizira in ničesa ne stori za njegove šole, za njegov napredek, za njegovo bodočnost itd. A „revizija“ te nagodbe mora priti in bode taka, da bode Hrvatska kolikor največ mogoče sama ostala, da na Magjare ne bode vezana. Magjarom prepustiti se, to je nemogoče. Magjar in Hrvat sta — izvzemši pest plemičev in plačanih uradnikov — smrtna sovražnika in stalno ne bosta vkup živela. — Poleg stranke, ki hoče revizijo (za zdaj), se dviga že agitacija za popolno odtrganje od Magjarov. Da bode ta narasla, je več ko verjetno. Eden to misel zagovarjajočih je karlovški kandidat dr. Makanec in čuti je, da tudi v Primorju te težnje prevladujejo.

Zmaga narodne stranke bode vsakako prevelike važnosti kakor za Translajtani, ker bode Magjarom štrečno zmešala, tako tudi za vso monarhijo in posebno za nas Slovence. Zmaga narodne stranke pomeni ožvilenje in okrepjenje Slavenstva na jugu, zedinjenje Dalmacije in Krajine s Hrvatsko in potem se stoprv začne in uspešno ter močno more začeti tirjanje, ktero je že hrvatski sabor l. 1848 postavil, da se i Slovenija zveže z avstrijsko Jugoslavijo — s celokupno Hrvatsko in tako otme pogibelji, ki jej od germanstva grozi.

Iz časopisa.

„Südslavische Zeitung“ bode od 5. maja počenši izhajala kot tednik. Pri tej priliki obračamo z nova pozornost našega občinstva na novine, ki so si postavile veliko in težavno nalogo zagovarjati jugoslavenski program v nemškem jeziku. Mi smo paznim okom opazovali dosedanje vedenje tega lista. S početka so se mu poleg tiskovne nesvobode v granici nasproti postavile tudi materialne ovire, tako da list ni mogel izhajati več nego trikrat na teden. Na tako majhen prostor omejen, list ni mogel pri najbolji volji obsegati in zastopati vsega našega skupnega programa, in se je pečal bolj z najbližnjimi hrvatskimi zadevami. Ne le da je to nalogo izvrstno dovršela, začela je „Südsl. Ztg.“ zadnje čase govoriti tudi o drugih jugoslavenskih zadevah in je postala že zdaj v malem to, kar njeno ime obeta. Pravi njen posel pa se začne še le zdaj, ko bode mogla vsak dan izhajati in ko se je nadejati, da se tudi Hrvatski dače tiskovna svoboda, tako da se bode menda „Südsl. Zeitg.“ vendar mogla preseliti v Zagreb. Slišimo, da si je spremenila tudi svojega „šefredaktorja“ in da bode z novimi močmi lo-

tila se težavnega, a imenitnega svojega delovanja. Slovenci sami smo malo skrbeli, da bi se bile naše zadeve v listu zastopale. Po stari navadi smo vse delo prepuščali enemu vredniku, ki vendar ne more biti vsemu kos, ker niti novosti ne more iz tal kopati, niti oddeljen tako poznavati našega začasnega mišljenja in gibanja, naših lokalnih težav in pritožeb. To naj bi se v prihodnje zboljšalo; naše slovensko občinstvo naj bi list duševno podpiralo svesto si, da „Südsl. Ztg.“ nima vršiti svojih privatnih poslov, ampak da je njeno delo, njena naloga — delo in naloga nas vseh.

Vendar je tudi do zdaj prinašala prav lepih član- kov o slovenskih zadevah in iz predzadnjega lista naj posnamemo konec širšega članka o naših nasprotnikih: „Narodni nasprotniki Slovencev se novejšje čase vedejo s toliko nesramnostjo, da se le čudimo. V obeh glavnih mestih nemčukarske, zdaj poprusjene protinarodne agitacije so se te dni kazale prikazni, katerih ne sme ni vlada ni Slovenci prezirati. Med tem ko v mariborskem nemško-narodnem društvu oči mečejo v Prusijo s zavitim besedami naravnost jo spodbujaje, naj si Štirska, in se ve da tudi slovenski del osvoji; razgraja od ljubljanskega uradništva ustvarjena in odgojena nemška svojbina na Kranjskem, za katero nekoliko du- centov domačih filistrov šepa nevedé kam, proti Slo- vencem in proti vsemu nemškemu. Bilo bi čisto prav in umljivo, ako Nemci branijo svojo dobro pravo; to delamo vsi, hočemo vsi. Toda ako pomislimo, da celo po poročilih prejšnjih germanizujočih vlad na dolénjem Štorskem še 5 % Nemcev in na Kranjskem poleg ma- lega okraja kočevskega in weisenfelskega, (ki se pa političnega draženja proti Slavenom ne udeležujeta, ker nimata razlogov za to) komaj kakih 300 nemških in ponemčenih ljudi živi, mora vsacega Slovenca razsrditi, da se oni oglašajo v imenu dolénje Štirské, ti pa v imenu Kranjske. In tako dobiva svet v „N. fr. Pr.“ in njenih protislavenskih tovarušicah dolgovratna, napihnena poročila o taci izjavah male pa širokoustne, od nemš- kih vladnih uradnikov in dopotovanih profesorjev vod- jene družbe. Ti čisto neopravičeni zdihljaji in klicaji iz Slovenije imajo jako nevaren pomen. V sedaj oja- čeni Nemčiji verujejo tem zdihljajem, res mislijo, da so slovenske dežele, ktere mora po vseh narodnih po- stavah slavenstvo in pred vsem jugoslavenstvo rekla- mirati, — v istini nemške; res verujejo, da se tla- čijo Nemci, katerih tú niti ni. Kajti temeljiti sin res velicega nemškega „ljudstva mislecev“ je — kakor je nedavno krasno rekel eden českich listov — gledé slaven- skih razmer in slavenskega razvijanja ravno tako nepod- učen, kakor so bili Francozi pred vojsko nevedni gledé Nemčije. In ta — ali resnična ali le zlagana — nevednost

statistično dognanih razmer gledé slov. prebivalstva se po nemškem novinarstvu v nobenem slavenskem vprašanji goropadneje ne kaže, kakor ravno gledé severno-zapadnih Jugoslavenov, gledé slovenskih dežel in deželnih oddelkov. Francozi so zdaj zmagani, kakor Nemci sami trdijo zato, ker se niso brigali za razvitek Nemčije. Tako smo tudi trdno prepričani, da bodo Slovenci ostali Slaveni kljub klicem, ki jih nekteri pijonirji pangermanizma pošiljajo proti severu, da ostanejo Slovenci oddelek onega ple- mena, ktero je za Boga nemškemu molohu dovolj žrt- vovalo svojega mesa in svoje krvi. Cislahtanska vlada pak, ako v istini, a ne le z besedami dela za ohranjenje monarhije, naj bi premislila, da i njeno sedanje dejanje in nehanje, i od njenih prednic samih poklicani ter od njenih organov še zdaj draženi duhovi niso po tem, da bi med Slovenci vzbujali zaupanje do vlade in do tacega „avstrijzma.“

Dopisi.

K. — V Gorici 25. aprila. [Izv. dop.] V št. 37 Vašega cenjenega lista ste bili naznanili imenovanje na Goriškem obče spoštovanega gosp. Winkler-ja za c. k. svetnika pri namestništvu v Trstu in še dostavili, da je s tem spolnjena želja Vašega goriškega dopisnika izrečena v listu št. 32.

Vaš dopisnik nevedé, da je bilo mesto podpred- sednika pri namestništvu v Trstu že podeljeno gospodu, ki ne ume še besedice slovenske, je priporočal mini- sterstvu, naj bi bilo za to mesto predložilo gosp. W., kateri bi bil gotovo temveč za to popolnem sposoben, ker govori in piše čisto dobro laški, slovenski in nemški jezik in je v vseh opravilih in pa o potrebah slov. na- roda na goriškem in primorskem sploh dobro podučen. Ako bi bil gosp. W. takoj k namestništvu v Trst pok- lican, bi bili gotovo s tem goriški Slovenci vendar za- dovoljni, ker s tem bi se bila začela enakopravnost tudi v podeljevanji viših služeb pri c. k. uradnih uresničevati. Ali ravno to se ni zgodilo, ker ako sem dobro podučen, ostane gosp. W. še nadalje načelnik okrajnega glavarstva v Tominu, in namesto njega je uvrščen namestništvu v Trstu pl. Rinaldini, c. k. glavar prve vrste za primorsko, mož ki ne pozna naših razmer in ki je slovenskega jezika popolnem nezmožen. Tako tedaj je šla naša nada, da bomo imeli pri namest- niji v Trstu vsaj enega svetnika našega jezika zmožnega, zopet po vodi, in najvišja deželna politiška uprava ostane pri starem.

Jaz sicer privoščim Tominskemu okraju gosp. W. in sem si svest, da narodni stvari popolnem koristi v

duševnem in gmotnem oziru, ker dobro skrbi za vpe- ljavo ljudskih šol in za izpeljavo tako potrebnih cest, kakor je v kratkem času gospodarstvo pri občinah tako izvrstno uredil, da se sestavljajo letni proračuni in ra- čuni skoraj v vseh županijah Tominskega okraja o pravem času, kar se ne dá trditi o županijah drugih politiških okrajev na Goriškem.

Ali dokler je g. W. glavar na Tominskem, koristi le enemu okraju, namesto da bi kot svetnik pri na- mestništvu koristil celemu narodu na Goriškem in zato moram jako obžalovati to naredbo ministerstva no- tranjih zadev in pa primorskega namestnika, in ne morem nego svetovati, naj bi se gosp. W. preden je mogoče na svoje mesto v Trst poklical, ker drugače bodo to narodnjaki na Goriškem tako tolmačili, kakor da vis. vlada noče slovenskih uradnikov pri namestniji.

Vaš dopisnik je pa v ravno tisti številki Vašega lista nasvetoval gosp. ministru nauka, da naj bi namreč ne imenoval za dež. šolskega nadzornika gosp. G., kte- rega je predložil dež. šolski svet, ker ta gospod ni zmožen slovenskega jezika, in naj bi na to mesto po- klical moža slovenskega jezika popolnem zmožnega. Ta želja ne samo se ni do dandenes spolnila, ampak se tudi nima spolniti, ako je to res, kar pravijo naši Lahi. Ti namreč so bili celo pri ministru samem in so prosili, naj bi bil imenovan G. za rečeno mesto, in bahajo se, da jim je to zagotovljeno. Hočem še zadnji- krat svoj glas upijočega v puščavi povzdigniti in sva- riti gosp. ministra za nauk, da naj temu gospodu ne podeljuje tega mesta, ker drugače bode prišel ob vse zaupanje pri Slovencih in nič mu ne bode pomagalo česko ime, ker hočemo imeti dejanja in ne praznih obljub. Tu ne velja izgovor, da ni za to mesto spo- sobnih mož, ker imamo za to mesto na tukajšnji gim- naziji sposobnega moža, kateri je to dejanstveno po- kazal kot okrajni šolski nadzornik, pa tudi na tržaški gimnaziji bi ga lahko našli. Zategadelj naj gleda mi- nisterstvo, da ga ne bodo naši prekanjeni Lahi spra- vili na led!

Ravno tako bi ne veljal izgovor, da mora gosp. W. ostati glavar v Tominu, češ da mu ni najti nasled- nika. Gosp. Rinaldini, glavar prve vrste pri namest- ništvu bi gotovo ne bil sposoben za to mesto; pa saj ni trebale na Primorskem ostati. Jaz poznam prav dobro nekega tajnika pri c. k. deželni vlad v Ljubljani, kateri je rojen Goričan in je tudi že služil pri namestništvu v Trstu; ta gosp. bi gotovo bil vreden naslednik W.-ja v Tominu, in ako je bil R. kot koncipista imenovan za glavarja I. vrste, zakaj bi ne bilo to mogoče za Slo- venca, ki je sedaj tajnik deželne vlade v Ljubljani? Jaz mislim, da kar je za Laha prav, moralo bi veljati

Listek.

Iz spisov nekega milijonarja.

(Konec.)

Najzanimivejši v sobi pa je bil njeni prebivalec in lastnik. Mr. Charles William Grallen je bil pravi gentleman iz stare šole in za svojo starost, blizo šest- desetih, še dobro ohranjen in čvrst. Postave je bil bolj srednje in lične, ni bil trebušen, dasiravno se je poznal nagib k tej lastnosti, obraz, dasiravno zastarel in nagrbančen še vendar zdravo rudeč; njegov „freno- logičen razvitek“ *) dober; čelo visoko, lasje sivkasti, oko gibčno in iskro, se je svetilo v posebnem žaru, ustnice so bile polne, obnašanje pridobljivo če tudi ne- koliko zapovedljivo, iz vsega se je smelo sklepati na temperament, čustvo, ponos in posebne muhe. Gotovo je bil lahkoživec (bonvivant) in mehke angora-kožice na tleh pri nogah bi bile bistroumnemu opazovalcu ovadile, ka aristokratsko bolezen, putiko, že pozna. Obleden je elegantno pa domače, na glavi pa je imel

*) V Ameriki so ljudje vseh stanov privajeni, da drug dru- zega obraz frenologično pretuhtajo in po obrazu presodijo dobre in slabe lastnosti osebe, s katero se pečajo, predno se z njo spusté v resen razgovor ali kupčijo. Glavni vtis imenujejo „frenologičen razvitek“. Če je ta dober, je tudi oseba nadarjena z dobrimi lastnostmi in z njo ni nevarno občeavati. —

dragoceno čapico. Znano je bilo, da je bil najrado- darniši mož petdeset milj na okolo.

Ko sliši slugo naznanjati: „Mladi gospod, ki je prinesel pismo,“ povzdigne Mr. Grallen glavo, zagleda Oskarja — se strese — ga v drugič še natančneje po- gleda — se zopet strese — in potem svoje zavzetje zakrivaje, kakor bi besed sluge ne bil slišal, prša:

„Ste Vi mladi človek, ki je prinesel račun?“

„Da, Sir,“ odgovori mladenič, poln respekta pred bogatašem.

„Vi stanujete v N.?“ prša bogati mož brzo.

„Da, Sir!“

„Ste li dolgo tam stanovali?“ prša Mr. Grallen, ki je na pismo popolnoma pozabil in vso svojo pozor- nost obrnil na Oskarja.

„Nekoliko mesecev.“

„Živé Vaši stariši? Ali stanujejo v N.?“

„Oče in mati sta mrtva, gospod.“

Iz oči starega gentlemana se utrne solzica.

„Kako je podoben, močno podoben!“ šepeta.

Potem je postal njegov glas ljubeznjiv in vpraša:

„Ste ljubili svojo mater? Ali ne?“

„Da, Sir!“ reče Oskar z občutkom, jaz sem jo

močno ljubil.“

„Koliko ste stari?“

„Petnajst let.“

„Ste radi v N.?“

„Ne prerad, Sir.“

„Zakaj pa ne?“

„Tako temno je tam, in — in —“

„In kaj, moj mladeneč?“

„Črtim kraj, ker so moja mati tam umrli.“

„Vaše ime?“

„Oskar, Sir.“

„Oskar — kaj?“

„Sewell, Sir.“

„Sta li poznala Vaš oče ali Vaša mati družino, ki se je pisala Vane? Niste nikdar o taki družini čuli?“

„Ne Sir, nikdar nisem čul tega imena.“

„Je to gotovo?“

„Da, Sir, prav gotovo. Poznal sem osebo z ime- nom Vere, pa nobene Vane.“

„Vere. Kdo je bil to?“

„Gledališčini igravec.“

„Gledališčini igravec? Kako to, da gledališčine igralce poznate?“

„Moj oče so bili na gledališči igravec, Sir, in moja mati igralka.“

„Kje stanujete sedaj?“

„V starem N. hotelu, Sir.“

„Kaj delate, s čem se pečate?“

„Berem, kolikor morem. To je moje glavno delo.“

„Imate radi knjige?“

„Da, nektare knjige, Sir.“

„Ktere vrste knjige so Vam najljubše?“

tudi za Slovence, ker ta že tako do sedaj le pri mizah nižih c. kr. uradnih čepi in zastonj po viših mestih zdihuje, naj bil za te še tako sposoben.

Kako lahko se dadé krotki Slovenci zadovoljiti, to kaže ravno imenovanje gosp. W., ker po vsem Slovenskem so se slišali glasi veselja, in Tominci so ta faktum celo z baklado praznovali. Ako pa ministerstvo ne bode še teh naših pohlevnih želj spolnovalo, naj ne toži, da mu nikaki narod ne zaupa, ker po tem takem bode samo sumnost sejalo in nezaupanje želo.

Politični razgled.

Hohenwartov predlog je samo v uradnih provincijskih listih dobil nekoliko pičle pohvale. Enakoglasni članki teh novin skušajo dokazati, da bi Hohenwartov predlog ne škodoval ni kroni, ni ministerstvu, ni državnemu zboru. Vsakako nekako čudna pohvala, ako se v novih postavah, ki bi imele koristiti in vredjevati zmotane državo, ne vé družega povedati, nego da so — neškodljive. Tako smo jih tudi že mi imenovali. Vlada vidé nevoljo vsega občinstva se je tudi že v ministerskem zboru posvetovala, ali bi ne kazalo, predlog nazaj vzeti. Odločilo se je, da se to ne stori, češ da bode besedovanje o predlogu izčistiti pomagalo sedanjí notranji položaj. Tudi to se nekako čudno glasi, ako se pomisli, da je vlada že prvi dan svojega obstanka tako natanko vedela, kaj hoče in kako hoče — rekla je vsaj, da to vé.

Zopet je brati, da bi utegnil v kratkem grof Taaffe biti imenovan za c. kr. namestnika na Českem. Te dni so donšale novine na dalje vest, da se je v Pragi v red devala in pripravljala dvorska kuhinja, ktera se rabi pri „kraljevem“ kronanju. To bi bilo vsakako znamenje, da bi se hotel cesar vsaj več časa in slovesno muditi v Pragi. Saj pa tudi ni umeti, zakaj bi vlada cesarju ne nasvetovala potovanja na Česko, ko ga je vendar svetovala na južno Tirolsko.

Česke novine menijo, da bode vlada še le po dokončanih delegacijah začela svoje pravo delovanje. To je verjetno, kajti Hohenwart je dal po novinah oglašiti, da bi ministerstvo ne hotelo odstopiti, tudi potem ne ko bi se njegove zadnje nasvetovane reforme v državnem zboru zavrgle.

Nemško-avstrijske novine še vedno gledajo svoje neposrednje volitve in tirjajo od svojih polancev, naj pošljejo cesarju addresso, v kateri naj izrekó, da s tem ministerstvom ni shajati, naj ga torej cesar odpusti iz službe. Mi bi proti taki adresi čisto nič ne imeli ugovarjati. Potem bi krona ali državni zbor raz-

pustila ali pa ministre odslpila. Potem bi se položaj vsaj v nekoliko izčistil. To pa kar je zdaj, je državni chaos.

Levičnjaki ogerškega državnega zbora hoté sicer voliti v delegacije, a se ne bodo dali voliti, ker nočejo skupni vladi dovoljevati onih visocih avot na trošenje, kakorše so se dovoljevale v zadnjem zasedanju. To je zanimljivo dovolj in dokazuje, kako levičnjaki sodijo našo skupno vlado in njene radodarne parlamentarne podpornike.

Do zadnjih dni pruska vlada ni vedela, ali bo mogla Francoska šteti oni denar, ki ga mora plačevati za prehranjevanje in preskrbljevanje nemških vojakov na Francoskem. Zdaj naznanja telegraf, da je republikanska vlada denar odštela in zdaj bodo menda pruske novine zopet bolj prijazno pisale o republikanski vladi. Vendar bode v Berlinu ostala nevolja zaradi tega, da je bruseljsko mirovno pogajanje toliko kakor zaspalo.

Na Angležkem si prerokujejo kabinetsko krizo.

Tudi denes izpred Pariza ni poročati nič odločnega. Ako se potrdi, je važen samo sledeči telegram iz Versailles 30. aprila: „Po osem ur trajajoči bitki ste dve republikanski brigadi v svojo oblast dobili gaj, grad in pokopališče Issy; poleg tega njima je v roke padlo 8 kanonov, mnogo streliva in okolo sto ujetih. Uporniki imajo mnogo mrtvih in ranjenih.“ Nekoliko se tú pa tam poskuša posredovati med redno vlado in uporniki, a glavno besedo imajo še zmerom kanoni. Na južni strani Pariza so uporniki bajé nehali streljati; brati je, da hoté vse trdnjave v zrak razstreliti. Kakovšen pomen bi to imelo, je težko soditi.

Algierske novine poročajo, da so v Algeriji vsi Arabci v divjem upor in putu, ki se dalje in dalje razširja.

Razne stvari.

* (Slovenska pravoslavna predavanja) — piše zadnji „Pravnik“ — še se žali, ako ravno je Njegovo veličastvo cesar bil 3600 fr. odločil že za tekoče učno leto za vseučilišče v Gradcu, vendar še niso uresničile, ker nekteri tujci trdé, da so žaljeni, če se ravno samo taka drobtinica Slovincem dovoli. Slovensko vseučilišče v Ljubljani je pogoj dušnega napredka teh južnih pokrajin, o kterege osnovi se že na merodajnem mestu nasveti stavijo, akoravno se v Gradcu ima novo poslopje zidati za nemško vseučilišče; vendar dokler se ta blaga pomisel ne uresniči, bi se morebiti našel kak dobron učenjak, ki bi gledé na silno po-

trebo pravnškega slovenskega narastaja ponavljati hotel nekatere dejanske predmete s slovenskimi pravoslovci na Dunaji in v Gradcu v slovenskem jeziku, n. pr. kazenski zakonik in postopnik, občni državljanski zakonik in red državljanske pravde, kakor tudi postopnik v neprepirnih rečeh. Sposobni strokovnjaki so na Dunaji gg. dri. Dolenec, Napret, Pogačnik, v Gradcu pa gg. dr. vitez Lehman, Melé, Reddi in še morebiti kteri drugi. Ako se ravno v mladih letih s čutji dela za domovino, pride vendar pozneje mrzla doba hladnega vsakdanjega delovanja in navdušenje za dušni in telesni blagor naroda zgine, ako ni postavljeno na trdno podlago znanosti in vsestranske izobraženosti. Še pozni vnuki bodo hvaležni takim dobrotnikom budnega, pa predolgo zanemarjenega naroda, in staročastna Avstrija bode priznavala domoljubje slovenskih učenjakov, ker se bodo naši sosede sedaj menda malo manj razžaljene čutili, ako bi kteri slovenski glas segal do njihovih ušes.

* (Slovenski državni zakonik) iz c. kr. državne tiskarnice na Dunaji prinaša v izvrstni prestavi najnovejše postave in občine imajo dolžnost, naročiti si ga, kar občinsko blagajnico stane na leto s poštnino vred samo 1 gl. 75 kr. V kranjski vojvodini bode menda od prihodnjega leta počenši samo do 115 občin, kterim bi cela slovenska zbirka postav potrebna bila in ravno tako tudi drugod po Slovenskem, torej še enkrat prosimo državno upravo, naj se izda mala zbirka postav v slovenskem jeziku za primerno ceno, da jo bode pri rokah imel vsaki sodnik, uradnik, župan in drugi omikani občani, kterim je mar za državljanske pravice v ustavni državi. Na Štorskem je neki v enem samem velikem okrajnoglavarstvenem okolišči letos zamenilo 35 občin slovenski državni zakonik z nemškim valed prizadevanja nekega političnega uradnika, izmed kterih še tudi „Pravnik“ ni imel nobenega prejemnika, ako ravno je tam skoro toliko Slovencev, kakor na Kranjskem. — Vkljub takim in enakim oviram je vendar naročnikov na slovenski državni zakonik na Kranjskem 265, na Štorskem 226, na Primorskem 92 in na Koroškem 3. — Postave se imajo le v narodnih jezikih za primerno razglašene, torej ga morajo občine imeti v jeziku občanov, ne pa v tujem jeziku, ker ima vsakdo pravico zakonik pregledovati in nihče nima pravice izgovarjati se z nevednostjo postave. „Prav.“

* (Razlagovega „Pravnika“) združena 9. in 10. številka obsega sledeči mnogobrojni zadržaj: Odvetništvo (dalje). — Hudelstvo težke telesne poškodbe (dalje). — Priстойnost političnih oblastnij gledé na postavo o varnosti polja. — Zdržavanje javnih občinskih postav. — Za veljavnost pogodbe je potrebno svobodno, resno, določno in razumljivo privoljenje. — Motenje

mladi dečko tudi nima. Jaz potrebujem adoptiranega sina in z Vašim privoljenjem ga hočem adoptirati.

Reč se poravna. Mr. Grallen odškoduje krčmarja in krčmarico za vse, kar sta Oskarju storila prav bogato, in dogovoré se, da gre Oskar takoj z bogatim možem na njegovo villo.

Kakor v sanjah pokličeta krčmar in krčmarica Oskarja. Mr. Grallen mu jasno in odločno pové svojo voljo; in vesel, prevesel, za trenotke omamljen radosti sprejme Oskar predlog.

Naj kdo filozofuje, kakor mu drago, dejanska moč slučaja se ne dá tajiti in Amerikanci pravijo: „Človek, ki noče od sreče nič vedeti, je ravno tak norec, kakor tisti, ki se na njo zanaša.“

Ker je imel Oskar srečo, Elinor Vane močno podobna biti, mladi deklini, ktero je bogati Grallen v svoji mladosti jako nježno in goreče ljubil, ktera pa že več let počiva na pokopališči pod zeleno mogilo, zato je postal sin večkratnega milijonarja. „Živela sreča!“

Od tistega časa je preteklo mnogo let in naš ubogi mladi junak ima zdaj toliko milijonov, da bi v Amsterdamu v kazinu za milijonarje smel v zadnjo sobo in bi se v nobeni prejšnjih sob ne bilo treba odkrivati. Z eno besedo, on je med prvimi bogataši ameriškimi in to zbog tega, „ker je bil že v prvi mladosti nekomu podoben.“

T. P.

„Zgodovinske in pesniške.“

„Isti okus, popolnem isti okus“ reče zamišljeno Mr. Grallen sam k sebi. Podobnost se kaže v obliki in nagibu.“

Oskar ni vedel, kaj bi si mislil.

„Jaz imam lepo zbirko zgodovinskih in pesniških knjig“ pravi Mr. Grallen bolj glasno, kazaje na svojo knjižnico.

„Jaz Vam posodim knjig, če želite.“

„Bil bi Vam jako hvaležen“ odvrne Oskar smehljaje.

„Tudi isto smehljanje, popolnem isto smehljanje!“ šepeta stari gentleman. „Kako nenavadna podobnost! Moram ga zopet videti.“

Potem se približa Oskarju, mu da nekoliko hitro napisanih vstic kot odgovor na pismo, mu stisne lepo knjigo v roko in ga poslovi brez vsake besede.

Drugo jutro po tej dogodbi ukaže Mr. Grallen napreči in se pelje kot velik gospod v stari N.-hotel.

Posesnik hotela ga preponižno sprejme in pelje v obednico. Grallen pozdravi galantno debelo krčmarico in njeno hčer ter začne neutegoma izpraševati posameznosti o Oskarju.

Krčmar in krčmarica mu povesta, da je bil Oskarjev oče nekda gentleman in njegova mati posebno lepa gospa ter da je prvi umrl vsled nezmernosti, mater pa je strela ubila. Na to sta onadva dečka vzela k sebi.

„In Vi ga imate gotovo radi?“ praša Grallen krčmarja.

„Se ve da,“ je bil odgovor, „on je sicer nekoliko čuden mlad človek, pa vendar tak, da mu človek mora biti dober. Sicer pa ne razumem tega, kar se v njem godi.“

„On je tedaj jako čuden?“

„Da. On je sanjač in je rad sam. Vrh tega je zmerom zamišljen, prebere ogromno veliko knjig in ne misli na denar in kupčijo.“

„Popolnem enak!“ nasmrta bogataš.

„Kakor se vidi, je moral svojo mater zelo ljubiti in ni nehvaležen proti njej“, dostavi krčmarica.

„On je tako zal!“ pravi mlada hčerka iz hiše in močno zarudi, ko jo po teh besedah Grallen bolj pozorno pogleda.

„Ali ga mislite vzeti za svojega (adoptirati)“ praša Grallen.

„O ne. To ravno ne;“ odgovori krčmar, pa pristavi: „pa o tem se še nismo menili.“

„Ako ga Vi ne adoptirate, ga bom pa jaz!“ pravi Grallen odločno.

„Kaj!“ vsklikó vsi trije poslušalci enoglasno.

„Jaz ga vzamem za svojega sina“ nadaljuje Mr. Grallen mirno. — „Oh, on je neki osebi tako čudovito podoben, ktera — ktera — mi — je —“. Prestane za trenotek, potem pravi: „Nimam bližnjih sorodnikov, ki bi mogli kaj zahtevati od mene; mislim, da jih

posesti s pobarvanjem tujega zida. — Pri predznamovanih pismih ni dopustljiva ukazna ravnanja. — Pozvedbe poškodovanja po lovski divjadi. — Dostojni skupni užitek zopet omožene vdove. — K § 16 orožnega patenta. — Naznanilo že po dražbi vknjiženim upnikom. — Poprava pisne pomote še le v izvršnem ravnanju. — O prednosti terjatev pri razdelitvi dražbinega skupila. — Kdaj se sme izreči odškodnina pri poljskih prestopkih. — Razpis zastran občinskih priklad na davke preteklih let. — Občinske priklade in šolski stroški spadajo med prednostne stavke pri razdelitvi dražbinega skupila. — Nadaljevanje dopustnih obrtnij po zopet omoženih vdovah. — Črtice.

—č. (Prusovski Moltke na Jugoslavenskem!) Uradne hrvatske „Narodne Novine“ pišejo: „Predstojnik glavnega štaba nemške vojske v nemško-francoski vojni, glasoviti general grof Moltke bode kopeljsko saisono v Hrvatski preživel, in to v krapinskih toplicah, kjer se za njega in njegovo spremstvo — govori se da bode več generalov z njim prišlo — delajo velike priprave. Prihod je napovedan na prvega maja. Hrvatje bodo torej imeli priliko osobno spoznati prvega stratega evropskega. Kaj pa ko bi ta prihod starega stratega in več pruskih generalov v naše kraje imel, pod nedolžnim licem kopelji, tudi visoko-političen in strateški namen. Znano, še preveč znano je in naši nemškutarski vekači nam sami pričajo, da hoče Nemčija roke stegniti po Sloveniji in morda še dalje. Teh „več generalov“ bode tu imelo priliko terén študirati kakor ga je Moltke pred vojsko leta 1866 študiral na Českem. Pozor!

— (Slovenski rodoljub g. Lavoslav Pucher), zdravnik za zobe v Gradcu, je invalidu Schneeweissu, kteremu je v vojski leta 1866 krogla gorénjo in dolénjo čelust skoraj celo potrla, sovsema umetno zobje napravil. Kakor „Grazer Zeitung“ pravi, je Slovenec Puher to nalogo izvrstno rešil. Invalid Schneeweiss s celo umetnimi zobmi in čelusti ne le samo govori in jè, temuč še poje, kar dokazuje, da je g. Puherjevo delo res občudljivo: izvedenci trdijo, ka je tako mojstersko, da se ne da doseči.

—č. (Vse kakor pri nas.) Bolgarski list „Svoboda“, ki izhaja v Bukureštu, odgovarjajoč bolgarskemu listu „Otečestvo“, ki hoče, da se pòtem pogovaranja, dogovarjanja in čakanja od turške vlade narodna stvar doseže, piše: „Ni-li sramota, da sedimo in molčimo pa čakamo, pa da se potlej to žimo, kako nihče ne vidi naše reve in nadloge, in kako nam nihče ne pomaga.“ — Ali ni to kakor da bi ta jugoslavonak list našim poslancem in veljakom pisal!

* (Na ljubljanskem gradu) so jetniki zopet večkrat zapored vriš in hrup delali. Vzrok jim je bil kruh, s kterim niso bili zadovoljni, ker jim je bil nekoliko prečrn. Vojaki, ki so prišli nehvaležnike mirit, so pa jetniški kruh prav z okusom pokušali in bili bi kaj hvaležni, ko bi tacega dobivali, kakoršnega tatovi in ubijavci svojem oskrbniku pred noge mečejo! Dve sobe teh nevéščnikov se je bilo v stanici zaprlo in zašarilo tako, da niso nikogar do sebe pustili, ter so morali dvakrat vojaki priti, in v drugič so se še le podali, ko so v vsako puntarsko sobo enkrat vstrelili. Razdraženi jetniki so se vendar toliko na stran umaknili, da ni nobeden ubit.

Listnica vredništva.

G. Fr. P. v J.: Sestavek „trgatev na Ipavskem“ sprejeli in ga natisnemo — o svoji priliki.

Zasebno opravništvo Ant. Hoinigg-a v Mariboru.

I. Delo in posredovanje služeb.

Comptoir zavoda postreščekov, Kameroner-jeva hiša št. 43.

1. Delavci, ki žele dela kot dninarji se brezplačno predznamvajo samo da so vsako jutro (po letu med 5. in 7. uro in po zimi med 6. in 8. uro) v komptoir-u zavoda postreščekov, kjer se jim bo naznanilo, kako se bodo porabili. Vsled tega so naprošeni vsi, ki potrebujejo delavcev, da si jih en dan popred

naroče in si jih potem v jutro v komptoir-u ali sami izberó, ali pa naroče, da pridejo delavci k njim na dom, v tem slučaju plača naročitelj le tedaj po 5 kr. od moža, če se je delavec vsaj en dan v resnici potreboval.

2. Delavci, ki hočejo nastopiti stalno službo, morajo, če so se predznamvali, pustiti svoja pisma in dokaze v komptoir-u zavoda in plačati 10 kr. Delavci pa, ki med tem, ko na službo čakajo, v zavodu postreščekov delajo kot pomagaci, ne plačujejo tega zneska in se za storjeno delo primerno odškodujejo.

3. Tisti, ki iščejo služeb pri poljedelstvu, trgovini, kupčiji in obrtniji kakor: kočijaži, hlapci, kletarji, natakarice, kuharice, hišine in pestrne (kinderne) itd. naj se obrnejo tudi do komptoir-a zavoda postreščekov in plačajo 15 kr.; skrbelo se bo potem, da kakor hitro mogoče dobe zaželjeno službo.

4. P. n. tisti, ki se pečajo s poljedelstvom, kupčijo in obrtnijo in bi želeli poslov te vrste, naj se zaradi posredovanja obrnejo do komptoir-a zavoda postreščekov, kteremu plačajo 20 kr. vpisnine in kateri bo skrbel da prav hitro dobijo zaželjene posle:

a) Ta naprava bi utegnila ustreči tistim, ki dela in tistim ki delavcev potrebujejo, ker si delavci če so pripravi in za rabo na dan 50 do 90 kr. in tudi več zaslužijo. Komptoir za posredovanje služeb se pomujal, pripomoči, da se vsak delavec po zaslugi plača in vsak gospodar dobi dobre sluge.

b) Če bi se videlo, da je to podvzetje delavcem in tistim ki delavcev potrebujejo po godu, se bo odprla posebna soba — po zimi kurjena — kjer lahko ostanejo tisti, ki iščejo služeb in čakajo na ponudbe.

Da bodo pa laglje čakali, bodo imeli tam razne knjige in časnike na razpolaganje.

Ženitna ponudba.

Vdovec z malo družinico išče za njo dobre odgovornice in za-se ljubeznjivo ženo. Zaupljiva pisma prosijo se pod črko J. K. „poste restante“ na pošto v Maribor. Molčečnost pod poročtvom slovenskega poštenja.

Na tisoče ljudi

ima zahvaliti svoje lepe lase edinemu, najzanesljivejšemu in najboljemu

pripomočku za lasno rast

(haarwuchsmittel).

Ni je stvari, ki bi lase na glavi bolj branila in v rastenji podpirala,

kakor po vsem svetu tako znana in sloveča, od mediciničnih avtoritet preskušena, z najsijajnejšimi in čudovitimi uspehi kronana, od Nj. c. kr. apostolskega veličastva cesarja Franza Jožefa I. avstrijskega,

kralja ogerskega in českega itd. z izključljivo c. kr. privilegijo za ves obseg c. kr. avstrijskih držav in vseh ogerskih kronovin s patentom 18. novembra 1865, št. 15.810/1892 odlikovana

Resedina pomada za kravžljanje (Reseda-Kräusel-Pomade),

pri ktere redni rabi se celo najbolj gola mesta na glavi popolnoma z lasmi obrastejo. sivi in rudeči lasje dobe temnejšo barvo; ona lasna tla čudovito okrepča, popolnoma in v malih dneh odpravi vsakojak oprhlanje in luskinanje, za vselej in v kratkem ustavi izpadanje las, daje lasom naravno svetlobo, lasje dobijo

valovito podobo,

in jih brani, da v pozno starost ne osive.

Zarad svoje jako prijetne vonjave in krasne zunanje oblike je poleg vsega kinč najfineji toaletni mizi.

Cena ene steklice s podukom (v 7 jezikih) 1 gld. 50 kr., s poštnim pošiljanjem 1 gld. 60 kr. a. v

Prodajalci dobé dostojne odstotke.

Fabrika in glavna centralna razpošiljavna zaloga za drobno in debelo pri

Karlu Polt-u

parfumeur-ju in lastniku večih c. kr. privilegij na Dunaji, Hernals, Annagasse 15, v lastni hiši, kamor naj se pošiljajo vsa pismena naročila, in kjer se naročila iz province za poslan gotov denar ali proti poštnemu povzetju najhitreje izvršujejo. (15)

Glavne zaloge so edino pri gospodih:

Viktor Grablowitz, lekarju „zum Mohren“ v Gradcu, Murvorstadtplatz; na dalje pri

Eduardu Mahru, dišavarskemu kupcu v Ljubljani, trgovec z nirnberskim blagom v Beljaku in A. Hudelist v Celovecu.

N.B. Kakor pri vsakem izvrstnem fabrikatu, poskušajo se tudi pri tem že ponarejanja in pačenja; torej prosimo, naj se kupci obračajo le na gori omenjene zaloge in naj pravo Resedino pomado za kravžljanje od Karla Polta na Dunaji izrečno zahtevajo, kakor naj tudi pazijo na gori tiskane marke.